

Hingedekuu dünaamika

Kõigest hoolimata sai novembris toimuda mitu suuremat ja väiksemat festivali, esineda soliste nii kodumaalt kui ka kaugemalt ning kuulda ääretult põnevaid laia haardega repertuaari.

ANITA MAASALU

Harilikult kulgeb novembrikuu muusikaelu otsekui *crescendo* uhkesse aastalõpu kulminatsiooni, mil kontserdisaali on peaaegu igal õhtupoolikul helidest tulvil. Tänavu on aastalõpu ootus teistsugune, ettevaatlik *diminuendo*, mis ei ole kõigest hoolimata lasknud muusikal veel täielikku vaikusse suubuda.

Kuu algas hingedeajale kohaselt mõttelikult ja sissepoole suunatult. Rahvusooperi Estonia poistekoor kandis dirigent Hirvo Surva juhatusel 1. novembril koori läheneva 50 aasta juubeli puhul ette Fauré reekviemi. Selle ebatavaliselt helge helikeel teeb teose poistekoorile ettekandeks kaunis kohaseks ning teos juhatab aasta kõige pimedama ja trööstituma kuu sisse soojalt ja südamliselt. Hoopis vastandliku iseloomuga reekviemižanri kaanonisse kuuluva Mozarti reekviemi esitasid 2. novembri hilisõhtul Eesti Filharmoonia Kammerkoor ja Tallinna Kammerorkester Tõnu Kaljuste juhatusel. Kaarli kirik oli hilisele õhtutunnile vaatamata rahvast täis ja hulk huvilisi pidi veel ukse taha jääma. Tõsi, julgen arvata, et laialdaselt tuntud Mozarti reekviem reklaamib end publikule juba ise, rääkimata siis veel tippasemel esituskoosseisust. Mõlema kontserdi juures väärivad esiletõstmist ka solistide valik: Fauré reekviemi puhul bass Raiko Raalik ning poistekoori solist Cedric Sebastien Mäeväli, Mozarti teoses sopran Yena Choi, metsosopran Helen Lepalaan, tenor Oliver Kuusik ja bass Olari Viikholm, kes moodustasid meeldivalt balansis ansambli.

Novembris tabasin end peaaegu igale kontserdile minnes mõttelt, ega see nüüd mõneks ajaks ometi viimaseks jää. Ikka ja jälle saabusid teated ära jäetud või edasi lükatud kultuuriürituste kohta. Vahest muutis see hirm saabuva kultuurikatkestuse ees kuulnud kontserdid tähendusrikkamaks. Üheks selliseks muusikaliseks suurelamuseks osutus 8. novembri maratonkontsert Estonia kontserdisaalis, kus pianist Kalle Randalu ja tšellist Theodor Sink kandsid ette kõik viis Beethoveni tšellosonaati. Beethoveni juubeliaasta üritustel ei paista lõppu – vastupidi, ikka ja jälle pakub mõni kontsert üha meeldejäävamaid emotsioone. Juba Singi ja Randalu kava ulatus äratas aukartust, loomulikult ei jäänud alla ka esitus. Randalu ja Sink mõjusid laval kui pika-aegsed ansamblipartnerid, kelle etteastes on iga fraas mõtestatud. Beethoveni

tšellosonaadid, alustades varastest ja klassikalistest ning lõpetades elu lõpu-poolse valminud küllaltki omapäraste ja uuenduslike sonaatidega, iseloomustavad väga aredalt helilooja loomingulist teekonda. Tema loometeed interpreteerisid Sink ja Randalu väga ilmekalt, mistõttu ei lakanud pikk kontserdiõhtu hetkekski köitmast.

Keelpillimuusika austajad said aga oma meeli paitada ka helilooja Eduard Tubina 115. sünniaastapäevale pühendatud Eesti keelpillimängijate konkursil, mida sai 5. kuni 13. novembrini jälgida nii EMTA suures saalis kui ka Youtube'i ja Klassikaraadio ülekannete vahendusel. On tänuväärne, et üleriigilisi konkursse salvestatakse ja üle kantakse: kui huvilistel ei ole võimalik tundide viisi kohapeal esitusi jälgida, siis saab neid interneti vahendusel järele kuulata. Ühtlasi täitub nii meie klassikalise muusika digivarasalv.

On rõõm näha, et kontserdikorraldajad on kontserdiülekannete asjus järjest paindlikumad. Kuigi nõustun, et arvutiekraan ei asenda kohapeal saadud kontserdielamust, on vahest igaüks leidnud end kunagi olukorrast, et oodatud kontserdile ei ole olude sunnil saanud minna. Veebiülekanne on sellisel juhul parim alternatiiv. Muidugi on ülekande kvaliteet paljuski kontserdikorraldaja võimalustest. Näiteks kanti segakoori HUIK! ja kammerkoori Helü 17. novembri kontsert „Meil on kanda oma laul“ Mustpeade majas üle Facebooki kaudu. Kahjuks kannatas ülekanne tehniliste viperuste käes: esmalt puudus heli, selle saabumisel ei olnud aga heli kvaliteet just ideaalne. Samuti igatsesin ülekande kirjeldusse kontserdi kava, sest lugude vahetektides mainiti küll teoseid, kuid pealkirjad kippusid saali akustikasse sumbuma. 26. novembril õnnestus mul aga kuulata Philly Joe's TV kaudu Holger Marjamaa kvarteti kontserti, mille teostus jättis niivõrd professionaalse mulje, et sama hästi oleks võinud tegu olla juba eel-salvestatud ja monteeritud etteastega. Kinnisilmi võis end mõttes kujutleda hämara džässiklubi nurgadiivanile.

Üks väike, kuid viljakas kontserdi-paik asub Tallinna keskraamatukogu

On tänuväärne, et üleriigilisi konkursse salvestatakse ja üle kantakse: kui huvilistel ei ole võimalik tundide viisi kohapeal esitusi jälgida, saab neid interneti vahendusel järele kuulata.

Pianist Kadri-Ann Sumera (paremal) kontserttegevus on märkimisväärne: samal nädalal andis ta salongikontserdi Tallinna keskraamatukogus ning esitas nõudliku kava mikrotonaalse muusika festivalil „Sound Plasma“.

Adrian Rannut

suures saalis, kus saab üsna sageli kuulata soolo- ja kammerkontserte. 16. novembril astus seal soolokavaga üles pianist Kadri-Ann Sumera, kes esitas Lepo Sumera, Beethoveni ja Mart Saare loomingut. Sumera on nii solisti, kontsertmeisteri kui ka kammeransambli mängijana märkimisväärselt tegus, juba samal nädalal valmistus ta nõudliku kavaga üles astuma festivalil „Sound Plasma“. Keskraamatukogu kontsert oli aga salonglikult intiimne ja mõneti poeetiline. Sumera kõneles esitusele tulevatest teostest ning nendega seotuvatest mõtetest ja mälestustest. Selline formaat tekitas publikuga sõbraliku kontakti ning kava ülesehitus omandas tänu sellele läbimõeldud ja tähendusriikka vormi.

19. kuni 21. novembrini leidis aset mikrotonaalsele muusikale pühendatud festival „Sound Plasma“. Tallinna Uue Muusika Ansambel Arash Yazdani eestvedamisel oli võtnud ette läbi närida ühe selle sajandi ulatuslikuma heliteose. Georg Friedrich Haasi „in vain“ on üks seda sorti teostest, mis vajab autentse kuulamiselamuse saamiseks just kontsertettekannet. Noblessneri Nobeli saal on selleks peaaegu ideaalne koht: helimassid löid ruumis uhkelt kõlama, esitusele andis tohutult juurde teose juurde kuuluv valgusrežiim. Kuna osa teosest esitatakse täielikus pimeduses, tekkis kuulamise ajal omamoodi meditatiivne seisund, teose struktuuri

peensused hoidsid aga tähelepanu pidevalt erksa. See kõik viis kuulaja olemoodi transiseisundisse, nii et tunni aja pärast polekski tahtnud veel toolilt püsti tõusta. Arvestades, et suur osa TUMA koosseisu mängijaid on alles tudengid, oli tegu erakordselt eduka ja tänuväärse ettevõtmisega.

„Sound Plasmale“ järgnes 21. kuni 29. novembrini festival „Tallinn feat. Reval“, mis hüppas ajas julgelt mitusada aastat tagasi ehk varajase muusika varasalve juurde. Pika ja väärrika ajaloo Tallinn väärivad kahtlemata korralikku vanamuusikafestivali ning seda tühimikku täidab Cantores Vagantes juba kolmandat aastat. Esinejate seas on olnud oma ala spetsialistid nii Eestist kui ka võõrsilt. Tänavuse festivali lõppkontserdil astus üles rahvusvaheline ansambel tšellist Pavel Serbini juhtimise all. Kavas oli XVIII sajandi praeguseks vähe tuntud, kuid omal ajal armastatud heliloojate looming. Ansambli puhul võlus mind eelkõige nende rõõmu ja naudingut kiirgav esinemismaneer ning suurepärane koostöö, mis ei paistnud sugugi roostes olevat, ehkki mängijad olid saanud mitmest riigist. Kuigi publikut oli saalis vähevõitu, aplodeeriti muusikutele suure innu ja tänuga.

Sellele kõigile ootustele vaatamata kirevaks kujunenud kuule tagasi vaadates võiks küsida, kuhu jäi algul mainitud *diminuendo*. Kõigest hoolimata sai ju toimuda mitu suuremat ja väiksemat festivali, esineda soliste nii kodumaalt kui ka kaugemalt ning kuulda ääretult põnevaid laia haardega repertuaari. Nii võiks arvata, et katki pole midagi: muusika kõlas ja kõlab edasi, olgu siis ühel või teisel moel. Jääb vaid oodata, mida toob endaga detsember.